

AZ ÉLŐ FORRÁSTÓL A PAJTAFESZTIVÁLIG

BESZÉLGETÉS KOVÁCS NORBERT CIMBIVEL

Kiscsösz egy 128 fős község Veszprém megyében. A település a Somló környékének egyik ékköve, mely csodálatos környezetet biztosít a meghitt hangulatú népművészeti és hagyományőrző rendezvénynek, a Pajtafesztiválnak.

Iszkázt elhagyva néhány perc után Kiscsöszre értünk, ahol a falu határában húzódó búzatábla mellett állítottuk le az autó motorját. A hirtelen beállt csöndben ezernyi tücsök szólalt meg, hangjuk az út melletti bokrok közt megbújó madarak csicsergésével és közeli házból kiszűrődő hegedűszóval együtt ritkán hallott együttest eredményezett.

Nem tudtuk, merre induljunk a rekkenő hőségben, így a hegedű hangja felé vettük az irányt, mely az első ház környékén igazi fesztiválzsvajjá erősödött.

A kapu előtt tábla, melyen ennyi áll: CIMBI. Az udvaron zenészek, kézművesek, fellépők éppen a jól megérdemelt ebédjüket költötték a bográcsokban rottyogó, helyi receptek alapján készült ételekből. Éppen ekkor fejeződött be a Kultúrpiknik népművészek, közművelődési szakemberek és politikusok részvételével, de így sem volt könnyű nyilatkozatra bírni a ház tulajdonosát, mert hol kiállítást nyitott meg, hol a templomban konferált a kórusnak, hol búcsúztatott vagy éppen köszöntött egy fellépő csoportot.

Néhány órával később, egy hosszabb koncert közben tudtunk beszélgetni.

H. K.: Kovács Norbert, *Élő Forrás* Hagyományőrző Egyesület. És ez a Pajtafesztivál. Hogyan kezdődött?

K. N.: Kilenc éve, úgy kezdődött, hogy... nem, ez 10 éve volt, bocsánat, akkor ez a pontos. Szóval úgy kezdődött, hogy az Ajka-Padragkút Táncegyüttessel tavaszi edzőtábor helyszínét kerestünk. Elmentünk Iszkázra. Iszkázon van egy szép kastély, amit annak idején ki lehetett bérelni. Megpróbáltam ezt a kastélyt lefoglalni a taborra, aztán valami miatt mégsem mehetünk oda. De ez persze akkor derült ki, mikor már minden meg volt szervezve a tábormal kapcsolatban. A közreműködők kivették a szabadságot, az iskolásoknak ott volt a szünet, s nem volt hova menni. Mindenki felkészült és valami megoldást kellett találni... Iszkáz a szomszéd falu, így átjöttünk Kiscsöszre – mert a szülői, anyai családom itt él Kiscsösön – és megkérdeztem a polgármestert, hogy nincs-e itt valami lehetőség. Mondta, hogy itt van a kultúrház, ahol lehet próbálni, és van még egy ház, amit bérbe szoktak adni falusi vendégszállás formájában. Megkerestük a tulajdonost, aki persze bérbe adná szívesen, de hogy még senki nem vette ki, amióta ezt a szolgáltatást beindította. Tehát mi voltunk az első érdeklődők másfél év után, akik kibéreltük a házat. Az ételt ugyan magunk készítettük, de a lényeg, hogy olyan nevesítéses összegből tartottunk itt edzőtábort, ami normál esetben talán egy buszjegyre sem elég. Tehát pár 10 ezer forintból egy hé-

Kovács Norbert a feleségével

tig itt voltunk. Akkor eldöntöttük, hogy meg kell próbálni máskor is többnapos, nyilvános népzenei programot szervezni ide.

H. K.: És az az interaktív faluház, ami mára a fesztivál központja, azaz most már az *Élő Forrás* Hagyományör-

Játszótér kicsiknek

ző Egyesület székhelye. Ezt megvettétek? Vagy hogyan indult a letelepedés?

K. N.: Először a saját házunkat vettük meg a falu végén. Az egy gazdaház volt – anno kuláknak mondták, én gazdálkodónak mondom – egy helyi nagygazda háza, akinek a családjától végül is sikerült megvásárolni. Abba be is költöztünk. A házunk mellett volt egy eléggé elhanyagolt épület. Egy nagycsalád háza. Az épület alsó része kiégett, nagyon rossz állapotban találtuk. Több teherautónyi szemetet kellett elvinni az udvarról. Nagyon romosan vásároltuk meg, de már akkor megvolt az elképzelés, hogy itt mennyi mindent meg lehetne valósítani. Nem sokkal később már pályáztunk is a felújításra és az interaktív faluház kialakítására. Az Új Magyarország nevéű fejlesztési programban nyertünk 33 millió forintot. Akkor készült a pajta, a táncparkett meg minden más kiszolgáló helyiség.

H. K.: Mitől lett interaktív faluház a faluház?

K. N.: Hát, aki bemegy oda és nem érzi, hogy interaktív, az akkor szerintem nem ebben a világban él. Ott tenni-venni kell. A hagyományos viselkedést, a hagyományos tevékenységeket ott ki kell próbálni az embernek. Nem arról szól, hogy van egy kiállítás, amit csak megnézhetsz, és utána viszont látásra. Nem nyúlhatsz hozzá semmihez, mert

ugye be van balzsamozva az egész ház. Itt az asztalokat, ágyakat, ruhákat, eszközöket lehet használni, vannak lovaink az istállóban, úgy ahogy régen is. Nem csak egy üres jászolt lehet látni, hanem ott van a ló előtte. Vannak különböző gazdálkodási eszközök, állatok, birkák, szamarak, szürkemarhák. És akkor ott van a pajta, amely kifejezetten a táncnak, igazi hagyományos tere a néptáncnak.

H. K.: Ha jól láttam, most is éppen kiállítás van?

K. N.: Figuli Judit fotóművész barátunk és Bánhelyi József fotóművész közös kiállítása látható a táncos életről, néphagyományokról, hangulatokról, a kovácsműhelyről, a csángó-moldvai táncosok életéről.

H. K.: Mivel foglalkozik még az Élő Forrás Hagyományörző Egyesület?

K. N.: Képzésekkel. Ilyen, a mostanihoz hasonló hétvégi programokat tartunk. Nagyon fontos része az életünknek a magyar-magyar kapcsolattartás. A határon túli magyarok kulturális életét próbáljuk egy kicsit segíteni azzal, hogy meghívjuk őket rendezvényekre, bemutatkozási lehetőséget szervezünk számukra, vagy pedig mi megyünk hozzájuk tanításra, képzésre, előadásokkal, csoportokat is viszünk. Nem csak a Kárpát-medence országaiba, néha messzebb is, Kanadába, Amerikába. Most azon is dolgozunk, hogy a nagyon távoli ősmagyar kapcsolatokat próbáljuk kicsit megerősíteni. Kínában van egy olyan népcsoport, ami nagyjából 30 ezres lélekszámú, és nagyon közel áll az ősmagyarokhoz. Valami újgur csoport,

nem tudom pontosan, hogy milyenek a hagyományaik, de ők úgy gondolják, hogy a magyarok a rokonaik. Nagyon érdekes, hogy 30 ezer ember tudja a magyar őstörténelmet, és onnan távolról üzennek nekünk. Tudnak magyar szavakat. Tehát közös dolgok kötnek össze minket. Szeretnénk velük felvenni a kapcsolatot.

H. K.: A helyiek hogy fogadták, hogy fenekestől jelforgattátok a falu életét, hogy amióta itt vagytok, egyre nagyobb a nyüzsgés, a forgalom?

K. N.: Van, akinek ez nem tetszik, de általában az emberek többsége elfogadja, sőt örül, hogy kicsit tágultak a falu lehetőségei. Persze sokan vannak ilyenkor a fesztivál idején, kicsit nagyobb a zaj, mint szokás erre felé, de nem romboljuk a falut.

H. K.: Hogyan tudjátok bevonni a helybelieket? Láttam például süteményversenyt. Helyi asszonyok sütik, árulják, zsűriztetik az általuk készített finomságokat...

K. N.: Igen, ez nagyon népszerű, de azon kívül például reggelit készítenek, gyógyteát kóstoltatnak, tanácsokat adnak a használatukra. Aki aktív ebben a faluban és érdeklő, ami itt most történik, az benne lehet valamilyen módon. Nyitottak vagyunk feléjük, s ők örömmel hozzák az ötleteiket felénk. Nyitottak a porták, sok helyen színpad, kiállítás van. Az udvarokban, a házaknál alsznak a vendégek. A helyiektől vesszük a gázpalackot, s mindent, amire szükségünk van a fesztivál alatt. Igyekszünk ilyen szempontból is helyivé tenni a dolgokat. Nem csak az van, hogy jön ide

Kerámiatábla a ház falán

Játszótér kicsiknek

egy csomó ember, sáskajárás van, vedelni fognak és hazamennek, hanem így közösen dolgozunk azon, hogy a látogatók jól érezzék magukat, ahogy most látod. Sokan külföldről járnak vissza, mások ehhez igazítják a szabadságukat. A fellépők egy része szintén visszatérő barátunk.

H. K.: *Igen, ez látszik, bárhova mentünk, bármelyik udvarban bárkivel beszélünk, mindenki kedves, érezni, hogy szívvel-lélekkel veletek van a falu. Tehát a fesztiválos, még több embert, még több programot hajszoltság itt nem érződik. Valaki – egy vendég – azt mondta az előbb, hogy úgy érzi magát, mintha ra-*

gasztóval kenték volna be a padokat, mert az ember nehezen megy el.

K. N.: Igen, ezt szeretnénk...

H. K.: *Azt mondd meg még, Norbert, akit mindenki Cimbinek ismer, hogy hogyan lettél Cimbi?*

K. N.: Ragadványnev. Ifjúsági hangulatnev ez. Mindenkit Cimbinek becéztem, és visszaragasztották rám. 16 éves koromban, emlékszem, Olaszországban voltunk a táncegyüttesrel, és ez volt a szövegem: „Cimbikém így, Cimbikém úgy... Aztán, mire hazajöttünk, addigra Cimbi lettem. S az is maradtam! De most már mennem kell, érkezik a következő együttes...”

KOVÁCS NORBERT CIMBI néptáncos, koreográfus, a Népművészet Ifjú Mestere. A Veszprém Megyei Néptánc Egyesület és az Élő Forrás Hagyományőrző Egyesület elnöke, az Apte Művészeti Együttes vezetője. 2012-ben Magyar Ezüst Érdemkereszt kitüntetés, 2013-ban Táncházzal Díjat vehetett át.

HEGEDŰS KATALIN népművelő, tanár, kulturális menedzser, jelenleg végzős andragógia mester szakos hallgató a Zsigmond Király Főiskolán. Több mint húsz éve dolgozik közművelődési területen, 2000-től a Nemzeti Művelődési Intézet (jogelőd intézményének) információs, kommunikációs szakmai munkatársa, jelenleg Kommunikációs Osztályának vezetője, a Budapesti Népművelők Egyesülete elnökségének tagja.

Kézműves foglalkozás